

hørsforhold eller religiøse præferencer for at kunne få lov til at bosætte sig andetsteds end den bolig/plejehjemsplads, de nu engang har fået tilbudt. Alle ældre og handicappede, der vurderes at have behov for en bolig eller plejehjemsplads, skal efter regeringens opfattelse have ret til – uden egenbetaling – at vælge netop den bolig eller det plejehjem, der bedst opfylder den pågældendes ønsker og krav med hensyn til beliggenhed, indretning, tryghed og kvalitet i plejen m.v.

Retten til frit valg af bolig skal naturligvis også gælde, selv om det foretrukne sted tilfældigvis er beliggende i en anden kommune. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at pengene følger den ældre eller handicappede borger over kommunegrænsen.

Regeringen foreslår derfor, at der for alle ældre og personer med handicap, der af såvel fraflytnings- som tilflytningskommune vurderes at have behov for en ældrebolig m.v., indføres ret til frit valg inden for og på tværs af kommunegrænserne og inden for rammerne af kommunernes afgørelse med hensyn til boligtype. Regeringen foreslår tillige, at det frie valg omfatter ret til at få ægtefællen med, herunder også en ret for den efterlevende ægtefælle til at blive boende.

For at sikre gennemsigtighed i forbindelse med frit valg af plejebolig og ældrebolig, skal kommunerne udarbejde informationsmateriale. Informationsmaterialet skal være tilgængeligt for borgere i og uden for kommunen.

Regeringen foreslår endvidere, at der, når begrundelsen for ønsket om at flytte ikke er hensynet til pårørende eller religiøse forhold m.v., gives adgang for kommunerne til i ganske særlige tilfælde at afslå udefrakommende optagelse på venteliste.

Endelig foreslår regeringen, at den mellemkommunale afregning af udgifter vedrørende pleje og omsorg i forbindelse med denne fritvalsordning baseres på tilflytningskommunens udgifter til hjælp efter lov om social service dog med et loft, der svarer til et gennemsnitligt udgiftsniveau til pleje baseret på beregninger fra et repræsentativt udsnit af kommuner.

Ægtepar/registrerede parforhold/samlevende

Der har de senere år været en række eksempler på, at ægtepar m.fl. ufrivilligt har måttet bringe deres samliv til ophør, fordi den enes situation og plejehjemsbehov har nødvendiggjort flytning til plejebolig/plejehjem eller ældrebolig. Med dette lovforslag tilstræber regeringen at undgå ufrivillige adskillelser af ægtepar m.fl. i forbindelse med flytning til plejebolig/plejehjem.

Det foreslås derfor, at den visiterede part tilbydes en bolig, der er egnet til 2 personer.

Lovforslaget indebærer tillige en ret for den efterlevende ægtefælle til at blive boende, så længe den pågældende måtte ønske det. Efterlevende ægtefæller vil efter lovforslaget således ikke kunne tvinges til at fraflytte boligen. I det omfang den efterlevende imidlertid måtte nære et ønske at forlade det særlige plejemiljø, vil kommunen kunne være den pågældende behjælpelig med at finde anden bolig.

Botilbud til ældre og personer med handicap

Siden gennemførelsen af ældreboligreformen i 1987 har det grundlæggende princip været, at plejen af og omsorgen for den enkelte ældre eller handicappede ikke skulle afhænge af den pågældendes boligform, men alene af den pågældendes behov. Dette skift blev afspejlet i ældreboligloven, der trådte i kraft den 1. juli 1987, og som indebar, at de hidtidige 4 kategorier af boliger for ældre og personer med handicap (lette kollektivboliger, beskyttede boliger, kommunale pensionistboliger og plejehjem) blev erstattet af ét enkelt begreb, nemlig ældreboliger. Skiftet i ældreboligpolitikken understreges af den kendsgerning, at der ikke siden den 1. januar 1988 har kunnet opføres plejehjem og beskyttede boliger.

De praktiske erfaringer med ældreboligloven og ikke mindst konstateringen af, at de svageste ældres behov ikke blev tilstrækkeligt tilgodeset i ældreboliger, førte i 1995 til plejeboligreformen, der trådte i kraft den 1. januar 1996. Målet med plejeboligreformen var i tiden frem til 2005 at tilskynde kommunerne til dels at etablere flere plejeboliger, dvs. ældreboliger med tilknyttede plejefaciliteter, dels at ombygge utidssvarende plejehjem til ældre- eller plejeboliger.

Det foreslås, at fritvalsordningen omfatter ældreboliger, herunder plejeboliger som defineret i § 5 i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger, samt de plejehjem og beskyttede boliger, der er nævnt i § 140 i lov om social service. Det foreslås endvidere, at retten til frit valg af bolig, herunder retten til at få ægtefællen med, omfatter ældre og personer med handicap, der har behov for sådanne boliger, jf. § 54, stk. 1 og 2, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. og § 17, stk. 1, i lov om boliger for ældre og personer med handicap.

Retten til frit valg omfatter ligeledes amtskommunale botilbud efter § 92 i lov om social service samt plejehjem og beskyttede boliger efter § 140 i lov om social service. Socialministeren fremsætter lovforslag om dette som led i regeringens lovpakke om frit valg på ældreområdet.